

Nr 36

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § ränteregleringslagen den 25 maj 1962 (nr 258) jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 3 april 1964 dagtecknad proposition, nr 142, vilken hänvisats till bankoutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 6 § ränteregleringslagen den 25 maj 1962 (nr 258).

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må anföras, att i den samma föreslås en utvidgning av möjligheten till emissionskontroll i fråga om kreditaktiebolagens upplåning i syfte att möjliggöra sådan kontroll beträffande långfristiga reverslån.

Författningsförslaget har följande lydelse.

Förslag
till
Lag

om ändrad lydelse av 6 § ränteregleringslagen den 25 maj 1962 (nr 258)

Härigenom förordnas, att 6 § ränteregleringslagen den 25 maj 1962 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

6 §.

Riksbanken äger föreskriva, att obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda skuldebrev ej må *utgivas utan tillstånd av riksbanken. Vad nu sagts skall dock ej gälla skuldebrev, som utgivas av riksgäldskontoret.*

Riksbanken äger föreskriva, att obligationer, förlagsbevis eller andra för den allmänna rörelsen avsedda skuldebrev ej må *utan riksbankens tillstånd utgivas av annan än riksgäldskontoret och att andra skuldebrev än nyss sagts ej må utan sådant tillstånd utgivas av kreditaktiebolag.*

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande motiven för det i propositionen framlagda förslaget hänvisas till densamma.

Till utskottet har även hänvisats de i anledning av propositionen väckta likalydande motionerna nr 797 i första kammaren av herrar *Stefanson* och *Billman* och nr 981 i andra kammaren av herrar *Berglund* och *Magnusson* i Borås, vari hemställts att riksdagen måtte avslå propositionen.

Rörande de skäl varpå denna hemställan grundats hänvisas till motionen II: 981.

Utskottet. Den kreditpolitiska beredskapslagstiftningen fick sin nuvarande utformning år 1962 och är giltig t. o. m. den 30 juni 1965. Den innefattar bl. a. en ränteregleringslag, som också innehåller föreskrifter om emissionskontroll. I likhet med övriga ifrågavarande beredskapslagar har ränteregleringslagen hittills icke behövt sättas i tillämpning; den har emellertid betydelse för den emissionskontroll som upprätthålles på grundval av överenskommelser mellan riksbanken och kreditinstituten.

Emissionskontrollen är enligt ränteregleringslagen begränsad till obligationer, förlagsbevis och andra för den allmänna rörelsen avsedda skuldebrev. I förevarande proposition framhålles, att kapitalmarknaden under senare år präglats av en ökande aktivitet hos sådana kreditaktiebolag som har till syfte att tillgodose enskilda sektorer av lånemarknaden, bl. a. bostadsbyggandet, med långfristiga krediter. Dessa kreditinstitut, av vilka åtskilliga är nytillkomna, företar upplåning dels mot skuldebrev avsedda för den allmänna rörelsen, dels i viss utsträckning genom direkta låneavtal med enskilda kreditgivare. De skuldebrev som i sistnämnda fall utfärdas, faller utanför den av ränteregleringslagen möjliggjorda emissionskontrollen.

På grundval av en inom finansdepartementet utarbetad promemoria, vilken varit föremål för remissbehandling, föreslås i propositionen, att möjligheten till emissionskontroll skall utsträckas till att omfatta alla typer av skuldebrev som utges av kreditaktiebolag. Avsikten är närmast att skapa förutsättningar för överenskommelser mellan riksbanken och berörda kreditinstitut även beträffande upplåning mot revers. Detta förslag har såsom en följdriktig komplettering av nuvarande möjligheter till emissionskontroll accepterats även av somliga remissinstanser som i princip önskar en kreditmarknad utan emissionskontroll.

I motionerna I: 797 och II: 981 hävdas, liksom i en del remissyttranden, att ränteregleringslagen ger möjlighet till skadliga ingripanden på kreditmarknaden och att man därför icke bör utvidga dess tillämpningsområde utan fastmer eftersträva dess avveckling.

Utskottet finner för sin del de skäl vara bärande, vilka anförts för en utvidgning av de möjligheter till emissionskontroll som ränteregleringslagen erbjuder. Utskottet kan också acceptera den i propositionen föreslagna ut-

formningen av lagändringen. I anslutning till vad departementschefen uttalar vill utskottet emellertid understryka, att den generella innebörd som författningstexten erhållit bör i praktiken motsvaras av en starkt nyanserad tillämpning. Utskottet förutsätter alltså liksom departementschefen, att riksbanken skall medge sådana allmänna undantag från kontrollen, att reversupplåning på kortare tid än fem år normalt inte behöver underställas riksbankens prövning. Undantag bör också oavsett den avtalade löptiden gälla för sådana reverslån som är avsedda att täcka lånebehov av så begränsad storlek, att formerna för deras finansiering saknar kreditpolitisk betydelse. Likaledes bör från emissionskontroll uteslutas reversupplåning i syfte att finansiera långivning som inte är tillräckligt enhetlig för att ligga till grund för obligationslån. Även de båda senast nämnda undantagen bör, såsom departementschefen framhållit, i den mån så är möjligt göras generella.

Aberopande det ovan anförda hemställer utskottet,

att riksdagen måtte, med avslag å motionerna I: 797 och II: 981, antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändrad lydelse av 6 § ränteregleringslagen den 25 maj 1962 (nr 258).

Stockholm den 5 maj 1964

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Palm, Nils Theodor Larsson*, Augustsson, Rönberg, Stefanson*, Åkerlund* och Risberg;

från andra kammaren: herr Regnéll, fru Renström-Ingenäs*, herrar Hagnell, Hyltander*, Haglund, Jonsson, Börjesson i Falköping och Fridolfsson.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Regnéll, Stefanson, Åkerlund, Risberg, Hyltander* och *Jonsson*, vilka ansett, att utskottets yttrande fr. o. m. det avsnitt som börjar å s. 2 med orden »Utskottet finner» samt utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser i likhet med motionärerna att anledning saknas att utvidga ränteregleringslagens tillämpningsområde. Redan med sin nuvarande

räckvidd öppnar denna lag möjlighet för ingripanden, som kan inverka menligt på kreditmarknaden och därmed på samhällsekonomin i dess helhet. Enligt utskottets uppfattning bör den ekonomiska politiken i stället, såsom motionärerna framhållit, inriktas på att skapa förutsättningar för att fullständigt avveckla emissionskontrollen.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 797 och II: 981 måtte avslå propositionen.»